

Zobacz także:

watchdog.org.pl/124,1934,dzialania_organizacji_pozarządowych_w_europie_wschodniej_1072014,_8082014.html

Lipiec i początek sierpnia był okresem intensywnych działań organizacji pozarządowych we wschodniej Europie, przede wszystkim na rzecz informowania i alarmowania obywateli. Zwracały one uwagę opinii publicznej na wiele istotnych kwestii związanych m. in. z jawnością i prawami człowieka.

Węgry

[Hungarian Civil Liberties Union](#) odnotowało zmianę przepisów przez węgierski sąd konstytucyjny dotyczących biernej eutanazji. Dzięki nowemu prawu pacjenci nie muszą już co dwa lata odnawiać deklaracji, poprzez którą rezygnują z bycia utrzymywanym przy życiu w przypadku śmierci mózgu lub śpiączki oraz mogą w każdej chwili taką deklarację wycofać. Więcej informacji [tutaj](#).

HCLU informowało również o opublikowaniu przez organizację The Minority Rights Group (MRG) [rocznego raportu](#) dot. zbrodni nienawiści w Bułgarii, Francji, Gruzji, Grecji, Rosji, Turcji, Wielkiej Brytanii, na Ukrainie oraz na Węgrzech. Raport dowodzi m. in. wpływu bezczynności rządów na rozprzestrzenianie się nienawiści, oraz wzmaganie jej poprzez dyskryminującą politykę. Ponadto wg raportu, kryzys ekonomiczny z 2008 r. spowodował nasilenie przemocy i nienawiści wobec imigrantów, mniejszości etnicznych i religijnych w wielu krajach. Wg Esztery Jovánovicsy, prezesa HCLU, węgierskie prawo nie zapewnia dostatecznej ochrony mniejszości romskiej.

W lipcu HCLU zwróciło się do Organizacji Narodów Zjednoczonych z prośbą o użycie wszelkich dostępnych środków w celu powstrzymania łamania praw organizacji pozarządowych na Węgrzech. Wg HCLU węgierski rząd próbuje ingerować w działalność niektórych organizacji pozarządowych oraz zastrasza je. Treść wniosku dostępna jest [tutaj](#).

Węgierska organizacja [Átlátszó.hu](#) w lipcu informowała na swojej stronie o niepokojącym procederze, który ma miejsce w węgierskich instytucjach państwowych. Zgodnie z węgierskim prawem zamówienie publiczne o wartości poniżej 25 milionów forintów może zostać przydzielone konkretnemu wykonawcy bez przetargu. W praktyce zawieranych jest wiele kontraktów na kwoty niewiele niższe od ustawowego limitu. Więcej informacji [tutaj](#).

Kolejną kwestią podniesioną przez [Átlátszó.hu](#) jest zawieranie kontraktów przez rządzącą partię Fidesz ze spółkami, których właściciele są blisko związani z obecnym rządem. Są to m.in. Attila Várhegyi piastujący rządowe stanowisko w poprzednim rządzie Orbana, Fanny Kaminski – doradczynie premiera oraz Gergely Huth, dawniej pracujący w prorządowym dzienniku Magyar Hírlap. [Odnóśnik do artykułu](#)

[Átlátszó.hu](#) zwróciło również uwagę na fakt dotowania skrajnie prawicowej organizacji Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom (HVIM) przez inne organizacje finansowane przez państwo. HVIM był również wspierany przy organizowaniu licznych wydarzeń przez węgierską radykalną partię Jobbik. Na wniosek [Átlátszó.hu](#) organizacjami finansującymi HVIM zainteresowała się prokuratura. O sprawie można przeczytać [tutaj](#).

Pod koniec czerwca węgierski rząd po zapoznaniu się z [raportem](#) przygotowanym przez Ernst & Young doszukał się nieprawidłowości przy przydzielaniu pieniędzy z funduszy norweskich organizacjom pozarządowym. Jednym z zarzutów był rzekomy konflikt interesów. [Átlátszó.hu](#) dotarło do raportu i upubliczniło go. Wg [Átlátszó](#) w dokumencie zauważono pole do poprawy w kwestii pokrywających się projektów lub braku szczegółowych danych, lecz ostateczna opinia o procesie oceniania i przydzielania funduszy jest pozytywna. Treść artykułu dostępna [tutaj](#).

[Átlátszó.hu](#) zauważyło daleko posunięte dążenia węgierskiego rządu do uzyskania kontroli nad spółką kontrolującą dystrybucję funduszy unijnych. Sprawę przejęcia spółki Welt 2000 skomplikowała śmierć właściciela Andrása Komáromi. Spadkobiercami spółki jest trójka dzieci zmarłego, lecz w ich imieniu negocjować cenę z rządem będzie państwowa instytucja, która zobowiązana jest działać w ich interesie, a więc nie będzie mogła zgodzić się na sprzedaż udziałów poniżej ich wartości. Wielce prawdopodobne jest, że śmierć zapobiegnie sprzedaży spółki, lub co najmniej odsunie ją w czasie. Więcej informacji o sprawie [tutaj](#).

Łotwa

Łotewska organizacja [Resource Center for Women "Marta"](#) rozpoczęła kampanię „You are vulnerable”, wymierzoną przeciwko handlowi ludźmi, w ramach której opublikowała krótki spot. Kampania ma na celu zwrócenie uwagi na zagrożenie oraz uświadamianie obywateli o metodach handlu. [Link do informacji](#)

Bułgaria

[Bułgarski Komitet Helsiński](#) informował o przedstawieniu przez Bułgarski Bank Narodowy poprawek do bułgarskiego prawa karnego, które przewidują karę więzienia za rozpowszechnianie fałszywych, wprowadzających w błąd informacji dot. banków lub instytucji finansowych, które mogą wywołać zbiorową panikę. Poprawki są prawdopodobnie odpowiedzią na „szturm” na bułgarski First Investment Bank, który miał miejsce w czerwcu wskutek pogłosek podważających płynność finansową banku. Więcej informacji [tutaj](#).

Litwa

[Europejska Fundacja Praw Człowieka na Litwie](#) (EFHR) przypominała, o prawie do oryginalnej pisowni imion i nazwisk, które jest niezbywalnym prawem każdego obywatela. Zgodnie z obowiązującymi na Litwie przepisami zachowanie oryginalnej formy imienia i nazwiska może być problematyczne. O sprawie można przeczytać [tutaj](#).

EFHR [informowała](#) o swoim uczestnictwie w 5-dniowej uroczystości Uczniowskiego Związku na Litwie pt. „Forum Letnie’14, Kolorowy dzień – znaczące jutro“, w ramach której przedstawiciel EFHR wygłosił wykład dot. „zwalczania dyskryminacji w przestrzeni internetowej od chwili wstąpienia Litwy do Unii Europejskiej oraz zmian, które zaszły od momentu powstania Europejskiej Fundacji Praw Człowieka w 2010 roku”.

Projekt EFHR zatytułowany „Youth for Human Rights” został zaakceptowany – informowała na swojej stronie internetowej fundacja. Projekt ten częścią akcji promocyjnej „Mobilność młodzieży” w ramach projektu Erasmus+. Projekt ma na celu przekazywanie takich umiejętności jak rozwijanie zdolności organizacyjnych, planowanie, zdolność wyszukiwania informacji, pisanie, przeprowadzanie ankiet i analiz. Więcej o projekcie można przeczytać [tutaj](#).

Fundacja EFHR przedstawiła raport „[Przestrzeganie praw człowieka na Litwie w latach 2012 – 2013 \(Prawa mniejszości narodowych na Litwie\)](#)”. Raport porusza kwestię ochrony praw mniejszości narodowych, zwłaszcza w obszarach oświaty, pisowni imion i nazwisk, języków mniejszości narodowych w sferze publicznej i nazewnictwa topograficznego, a także problem mowy nienawiści w Internecie. Raport potwierdza potrzebę dalszych działań na rzecz ochrony praw człowieka na Litwie. [Link do artykułu](#)

EFHR informowało również o rekordowym wyroku w sprawie podżegania do nienawiści. Trzeciego i czwartego marca pan V.V. opublikował na portalu informacyjnym [www.lrytas.lt](#) dwa komentarze nawołujące do użycia przemocy przeciwko Polakom. Sąd zdecydował o nałożeniu kary w wysokości 3900 litów. Jest to kolejna wygrana sprawy fundacji w obszarze podżegania do nienawiści w Internecie. Szczegóły sprawy dostępne są [tutaj](#).

Trzeciego lipca EFHR wyraziło zaniepokojenie poprawkami do Ustawy o informowaniu społeczeństwa. Ustawa ma wymagać od nadawców telewizyjnych emitowanie litewskich programów przez znaczną część czasu antenowego. Fundacja zauważa, że wejście w życie poprawek będzie się wiązać z ograniczeniem wolności nadawców, jak i z ograniczeniem praw odbiorców. Więcej informacji dostępnych jest [tutaj](#).

EFHR zwróciło uwagę na projekt nowej ustawy konstytucyjnej o języku państwowym. Przepisy litewskie zezwalają na umieszczanie napisów w innym języku niż litewski jedynie w celach turystycznych. Wg nowej ustawy napisem publicznym jest „dowolna pisemna informacja w środku budynku albo na zewnątrz oraz w innym wszystkim widocznym miejscu”. Fundacja zauważa, że nowa ustawa może być niekorzystna dla mniejszości narodowych, gdyż to samorząd będzie decydował, czy dany napis jest istotny dla potrzeb informacji turystycznej. Sprawa jest przybliżona [tutaj](#).

Litewska organizacja [Human Rights Monitoring Institute](#) (HRMI) pisze o interwencji dwunastu organizacji pozarządowych w celu uzyskania informacji o planach wykorzystania środków z Europejskich Funduszy Strukturalnych. Organizacje zwróciły się do Ministra Finansów oraz Ministra Pracy i Pomocy Społecznej o udostępnienie odpowiednich dokumentów. HRMI, bazując na wcześniejszych doświadczeniach, ma wątpliwości, czy pieniądze, które otrzyma Litwa, zostaną wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem. [Odnosnik do artykułu](#)

HRMI zwróciło również uwagę na potrzebę wprowadzenia poprawek do Konstytucji w celu osiągnięcia zgodności z prawem międzynarodowym. Sąd Konstytucyjny orzekł, że prezydent Rolandas Paksas nie będzie mógł zostać wybrany prezydentem, członkiem parlamentu ani nie będzie mógł objąć państwowych stanowisk. Europejski Trybunał Praw Człowieka, jak i Komitet Praw Człowieka ONZ orzekł, że tego rodzaju zakaz jest naruszeniem biernego prawa wyborczego Rolandasa Paksasa. Szczegóły sprawy dostępne są [tutaj](#).

Komitet ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet ONZ stwierdził, że w swojej polityce Litwa musi wziąć pod uwagę potrzeby kobiet – czytamy na stronie HRMI. Komitet apeluje m. in. o zwiększenie wkładu w zapewnianie kobietom równych praw oraz większą efektywność w zwalczaniu przemocy wobec kobiet. Więcej informacji znajduje się [tutaj](#).

Karolis Liutkevičius z organizacji HRMI zamieścił [artykuł](#), w którym przedstawia problem podsłuchiwania dziennikarzy i podkreśla negatywny wpływ takich praktyk na wolność słowa. Wyszło na

jaw, że litewskie służby specjalne podsłuchiwały siedemnastu dziennikarzy. Wg autora takie praktyki są skutecznym i groźnym sposobem ograniczania wolności słowa. Co gorsza, również sędziowie uznają je za zgodne z litewskim prawem.

Słowacja

Organizacja [Institute for Public Affairs](#) (IVO) przedstawiła [ocenę](#) wzrostu jakości demokracji w drugim kwartale 2014 r. Wg IVO nastąpiła niewielka poprawa w stosunku do pierwszego kwartału 2014 r. Lepsza ocena niż w poprzednim kwartale jest spowodowana poprawą w jednym obszarze – „Instytucje demokratyczne oraz rządy prawa”.

[Open Society Foundation](#) informowało o letniej szkole muzycznej dla romskich dzieci, zorganizowanej przez czeską piosenkarkę Idę Kellarovą oraz stowarzyszenie Miret. W ramach przedsięwzięcia Romano drom organizowane były warsztaty oraz zajęcia dot. romskiej historii i tradycji. Oprócz umożliwienia dzieciom rozwijania swoich talentów, celem projektu było także wspieranie rozwoju kultury romskiej. [Link do artykułu](#)

Rumunia

Rumuńska organizacja [ActiveWatch - Media Monitoring Agency](#) wyraża zaniepokojenie dążeniami rumuńskich władz do zwiększenia kontroli nad obywatelami. ActiveWatch jednocześnie pochwała decyzje Rumuńskiego Sądu Konstytucyjnego, który orzeka o niekonstytucyjności ingerujących w prywatność ustaw. Organizacja apeluje do rządu i parlamentu o zaprzestanie ograniczania podstawowych wolności obywatelskich. Dokument dostępny jest [tutaj](#).

Chorwacja

[Zelena Akcija](#), chorwacka organizacja pozarządowa, informowała o seminarium, zorganizowanym we współpracy z projektem ETNAR, dot. naturalnych źródeł energii na Zachodnich Bałkanach i w Turcji. Seminarium trwało od 30 czerwca do 4 lipca i zgromadziło około trzydziestu uczestników z krajów bałkańskich. Oferowało wykłady poświęcone tematyce zmian klimatu i wykorzystywaniu naturalnych źródeł energii. Więcej informacji [tutaj](#).

Inna chorwacka organizacja – [Gong](#) - pisała o prośbie, jaką wystosowało Stowarzyszenie Chorwackich Dziennikarzy (HND) do rządu i ministra sprawiedliwości. HND poprosiło o usunięcie zniesławienia z Kodeksu karnego, podając przykłady innych państw, które już dokonały podobnych zmian. Wg Stowarzyszenia miałyby to wpłynąć pozytywnie na wolność prasy. Więcej o sprawie [tutaj](#).